

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقریر درس خارج فقه نظام خانواده آیت الله اراکی دامت برکاته

مقرر	حجت الاسلام محمدعلی زحمت کش	جلسه ۱۰	تاریخ	۱۴۰۰/۰۹/۱۸
عنوان ۱	فصل اول: کلیات احکام ازدواج			
عنوان ۲	مطلب پنجم: شروط وجوب نکاح یا انکاح			
عنوان ۳	شرط کفویت			
عنوان ۴	اموری که موجب سلب کفویت می شود			
عنوان ۵	کفر			
عنوان ۶	ازدواج زن مسلمة با مرد کتابی			

بحث در ازدواج زن مسلمة با مرد کتابی بود و گفتیم در این زمینه روایاتی وجود دارد که به بررسی آنها می پردازیم:

روایاتی که در این زمینه وارد شده است، بر سه دسته است:

دسته اول، روایاتی است که از آنها جواز ازدواج زن مسلمة با مرد کتابی استفاده می شود؛ مثلاً مرسله محمد بن مسلم:

عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: «إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ وَجَمِيعَ مَنْ لَهُ ذِمَّةٌ إِذَا أَسْلَمَ أَحَدُ الرَّؤُوسَيْنِ فَهُمَا عَلَى نِكَاحِهِمَا وَلَيْسَ لَهُ أَنْ يُخْرِجَهَا مِنْ دَارِ الْإِسْلَامِ إِلَى غَيْرِهَا وَلَا يَبِيتَ مَعَهَا وَلَكِنَّهُ يَأْتِيهَا بِالنَّهَارِ وَأَمَّا الْمُشْرِكُونَ مِثْلُ مُشْرِكِي الْعَرَبِ وَغَيْرِهِمْ فَهُمْ عَلَى نِكَاحِهِمْ إِلَى انْقِضَاءِ الْعِدَّةِ فَإِنْ أَسْلَمَتِ الْمَرْأَةُ ثُمَّ أَسْلَمَ الرَّجُلُ قَبْلَ انْقِضَاءِ عِدَّتِهَا فَهِيَ امْرَأَتُهُ وَإِنْ لَمْ يُسْلِمِ إِلَّا بَعْدَ انْقِضَاءِ الْعِدَّةِ فَقَدْ بَانَ مِنْهُ وَلَا سَبِيلَ لَهُ عَلَيْهَا»^۲؛

عبارت «إِذَا أَسْلَمَ أَحَدُ الرَّؤُوسَيْنِ» هم شامل مسلمان شدن مرد می شود و هم شامل مسلمان شدن زن که شاهد بحث ماست که می فرماید نکاح از بین نمی رود؛ معلوم می شود که جایز است که زن مسلمان باشد و شوهرش کتابی باشد. در این مواردی که زن مسلمان شده و مرد مسلمان نشده، حق هم خوابی شبانه ندارد اما زوجیت برقرار است و روزها می توانند کنارهم باشند.

روایت دیگر، مرسله جمیل بن دراج است:

۱. مراد از مشرک، حتما کسی نیست که به بت پرستی و یا دو خدایی معتقد باشد؛ بلکه هر کافری که اهل کتاب نباشد، در اصطلاح قرآنی و روایی و فقهی، به آن مشرک گفته می شود.
۲. وسائل الشیعة؛ کتاب النکاح، ابواب ما یحرم بالکفر، باب ۹، ح ۵.

مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَدِيدٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ
بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحَدِهِمَا عليه السلام أَنَّهُ قَالَ فِي الْيَهُودِيِّ وَالنَّصْرَانِيِّ وَالْمَجُوسِيِّ إِذَا أَسْلَمَتِ امْرَأَتُهُ وَلَمْ يُسْلِمِ قَالَ: «هُمَا عَلَى
نِكَاحِهِمَا وَلَا يُفَرِّقُ بَيْنَهُمَا وَلَا يُتْرَكُ أَنْ يُخْرَجَ بِهَا مِنْ دَارِ الْإِسْلَامِ إِلَى الْهَجْرَةِ»^۱؛

روایت دیگر چنین است:

وَعَنْ عَدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ يُونُسَ قَالَ: «الَّذِي تَكُونُ عِنْدَهُ الْمَرْأَةُ الذِّمِّيَّةُ فَتُسْلِمُ
امْرَأَتُهُ قَالَ هِيَ امْرَأَتُهُ يَكُونُ عِنْدَهَا بِالنَّهَارِ وَلَا يَكُونُ عِنْدَهَا بِاللَّيْلِ قَالَ فَإِنْ أَسْلَمَ الرَّجُلُ وَلَمْ تُسْلِمِ الْمَرْأَةُ يَكُونُ الرَّجُلُ
عِنْدَهَا بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ»^۲؛

این روایت به نظر ما و بر وفق بنای ما صحیح است زیرا ما سهل را ثقه می دانیم؛ هرچند نصی بر وثاقت او وجود ندارد؛ نه نص خاص و نه نص عام؛ لکن با جمع قرائن و تجمیع احتمالات که در محل خود گفته ایم او را ثقه می دانیم مثلاً تمام روایاتی را که سهل نقل کرده است، قوت مضمونی دارد و روایات مستغرب و غیر مطابق با قواعد از او نقل نشده است و همچنین کسانی که از سهل روایت نقل کرده اند، از کبار اجله ثقات و اصحاب ما هستند و عده زیادی از کبار معتمد، از ایشان روایت نقل کرده اند؛ اینکه این تعداد از روات جلیل القدر از او روایت نقل کنند، نشان دهنده اعتماد اجمالی به اوست.

در مقابل این روایات، روایات دیگری وجود دارد که در جلسه آینده به آنها می پردازیم.

و صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۱. همان؛ ح ۱.

۲. همان؛ ح ۸.